

Methodieken in monitoring het landschap

Onderzoek in opdracht van provincies en Rijk

25 januari 2016, Anne Schmidt

Aanleiding en vraagstelling

- Samenhangend monitoringsysteem voor alle ecologische aspecten van het Natuurpact (opdracht aan BIJ12)
- In hoeverre voldoen de huidige monitoringsystemen (NEM + WMBN*) aan de informatiebehoefte van de natuurrapportages genoemd in het Natuurpact?
- Wat valt er te verbeteren (hiaten, overlap etc.)? Hoe meer samenhang te creëren (harmonisatie)?
- In 2014 specifiek naar de EU-rapportages gekeken. In 2015-2016 in vervolgonderzoek ook naar andere natuurrapportages gekeken

Waarom samenhang?

- Efficiëntie: gegevens 1 keer inwinnen en opslaan en meervoudig gebruiken
- Consistentie: vergelijking onderling mogelijk
- Eenduidigheid: eenduidige boodschap (politiek)
- Ketenbenadering: afstemming beleid en beheer (SNL)
- Samen is leuker, je kan van elkaar leren, etc.

Termen bestuursakkoorden: eenvoudig, doelmatig met middelen omgaan, ...

Gaat dat wel zo makkelijk?

- Grote hoeveelheid aan actoren zowel in het beleidsveld al in het monitoringlandschap
- Diverse beleidstrajecten: SNL ANLB, VHR, PAS, Natura 2000, etc.
- Informatiebehoefte (gegevens $\neq$ informatie) verschilt tussen actoren en verandert in de tijd (dynamisch geheel)
- Zoveel ecologen zoveel methoden

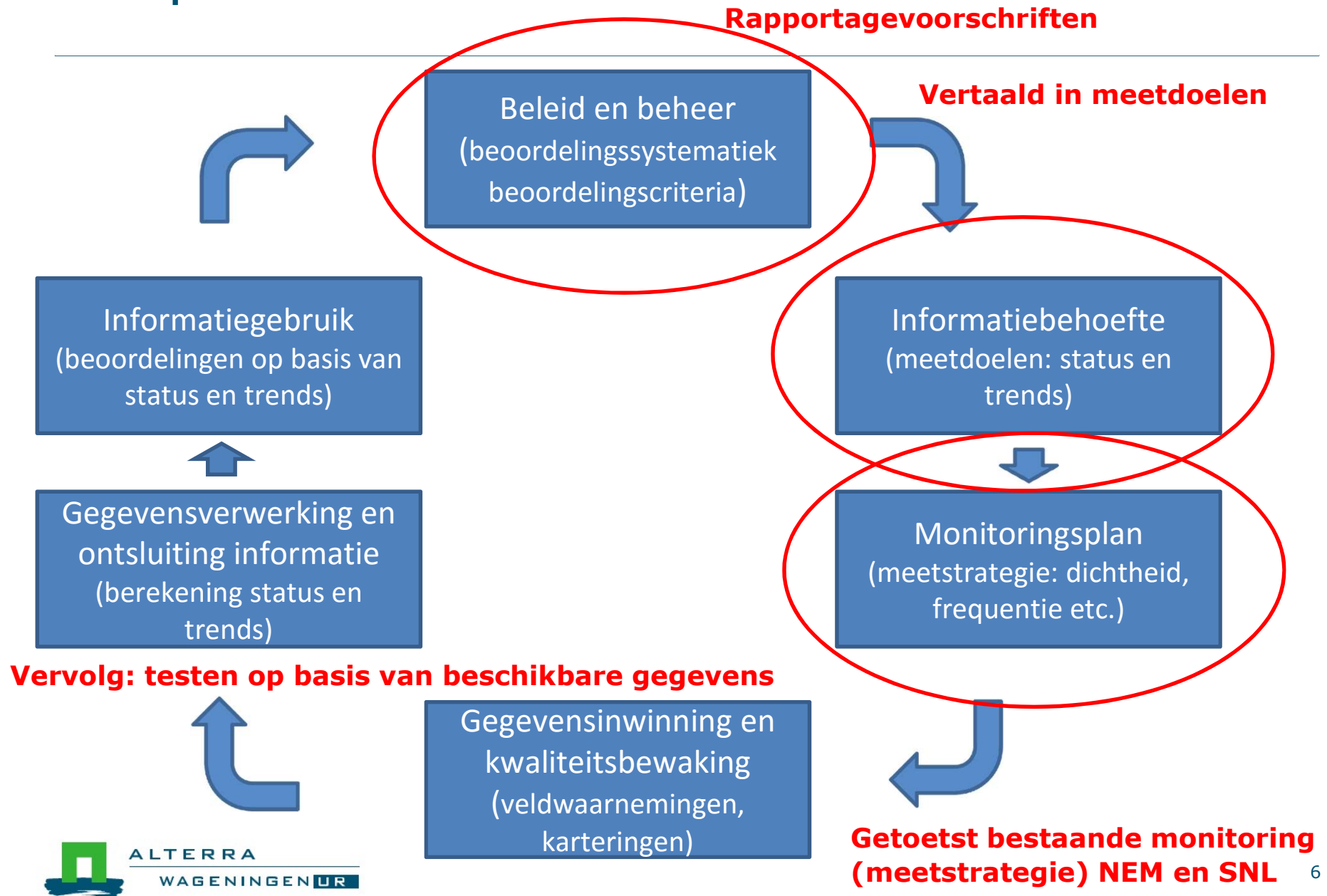

- In onderzoek voornamelijk naar inhoudelijke aspecten gekeken en vanuit beleids- en beheerperspectief (wel gekoppeld aan specifieke beleidsdossiers)

Onderzoeksvragen

- Wie rapporteert aan wie en voor welk doeleinde: verantwoording, evalueren, leren, controleren, etc.?
- Welke informatie is nodig voor de rapportages (bv. landelijke trends in populatiegrootte soorten) en in hoeverre is er overlap in de rapportages?
- Welke gegevens worden ingewonnen in kader van welke monitoringsystemen / -programma's / -netwerken (WMBN, NEM, TMAP, etc.)
- Zijn desbetreffende gegevens ook geschikt voor de informatie die nodig is voor de rapportage?
- Wat is er te verbeteren en hoe meer samenhang te krijgen? Qua efficiëntie, consistentie, eenduidigheid...

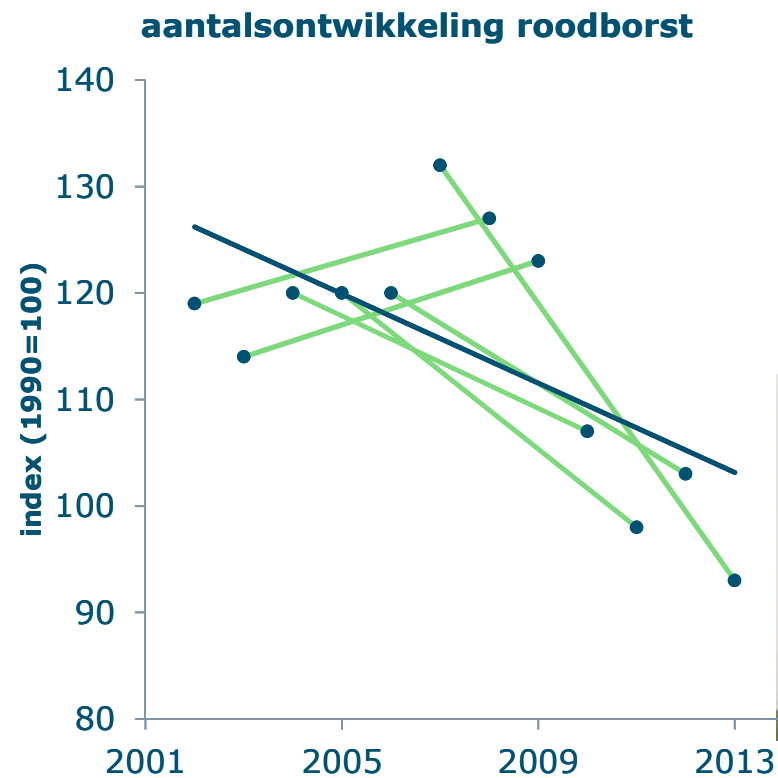
Aanpak

Test: trends op basis van telling eens in de zes jaar

>> NEM-data van 95 MBN-broedvogels

>> WMBN datasimulatie combinaties van twee jaren (2002-2008, 2003-2009 etc.)

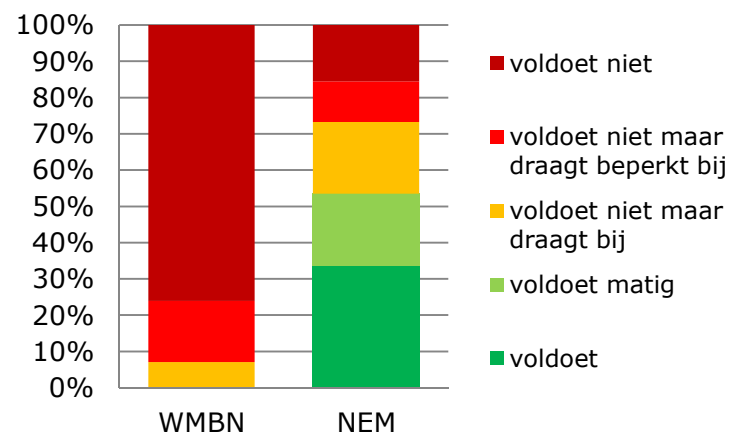

>> 25-40% foute trendbeoordelingen!

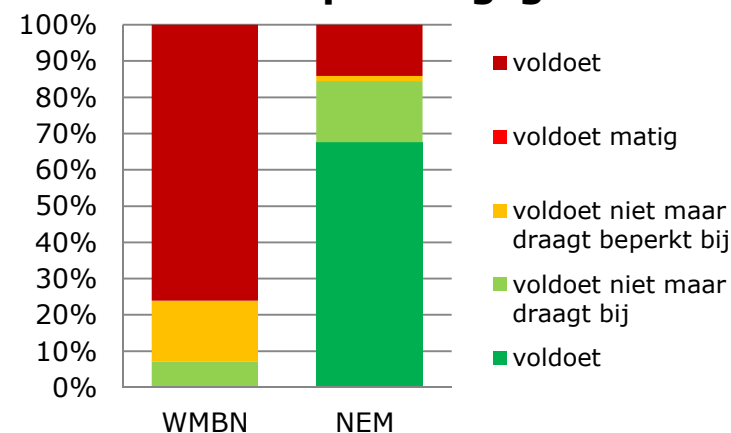
Toetsingsresultaten HR-soorten

Soortgroep	HR artikel 17	WMBN	NEM aantal	NEM verspreiding
Amfibieën	11	0	7	11
Kevers	3	0	0	3
Kreeften	1	0	0	0
Libellen	6	6	5	6
Mossen	5	1	1	1
Reptielen	3	0	3	2
Ringwormen	1	0	0	0
Vaatplanten	5	4	0	4
Vissen	10	0	0	6
Vleermuizen	15	0	12	15
Vlinders	5	3	4	5
Walvisachtige	1	0	0	0
Weekdieren	4	0	0	3
Zeehondachtigen	2	0	0	0
Zoogdieren	7	3	2	6
Overig				
Totaal	79	17	34	62

Trend populatiegrootte

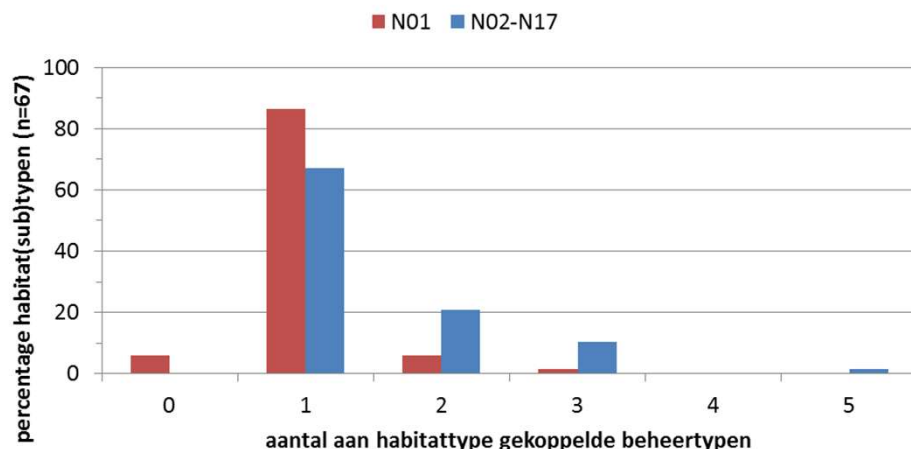

Trend verspreidingsgebied

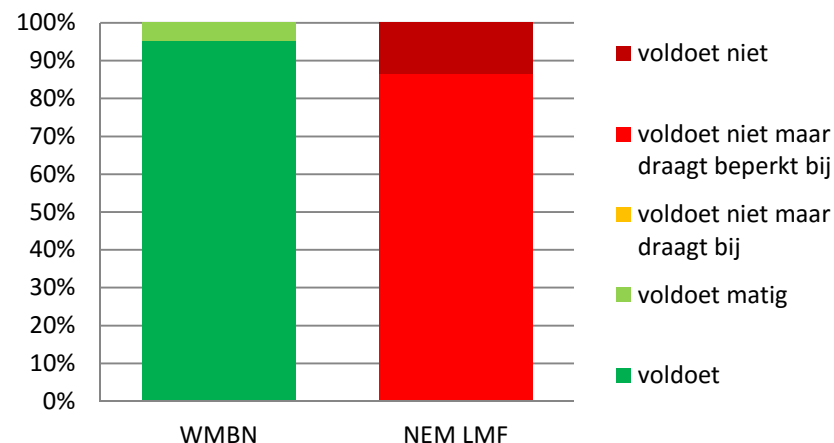

Toetsingscriteria habitattypen

Koppeling van habitattypen aan beheertypen

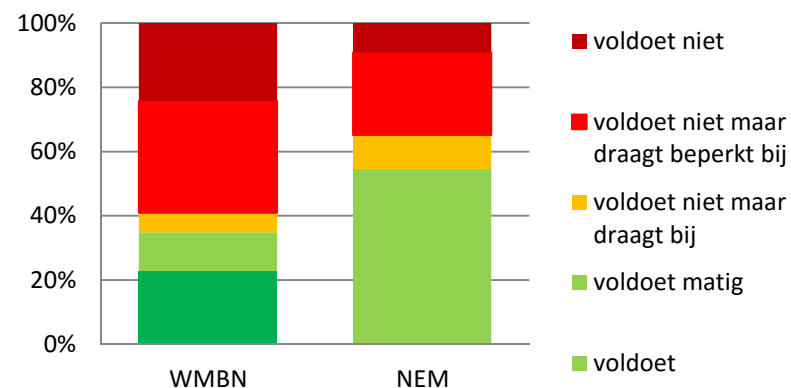

Verspreidingsgebied status

Harmonisatie wenselijk wat betreft selectie flora en fauna soorten per beheertype en habitatype
Voor bepaling 'kwaliteitskenmerken' (in dit geval 'representativiteit')

Representativiteit (EK-typische soorten)

Voor alle details download
rapport:
<http://edepot.wur.nl/345247>

Vervolg 2015

- 'Schieten op bewegend doel'
- Provinciaal beleid nog in ontwikkeling
- Monitoringsystemen nog in ontwikkeling (PAS, ANLB etc.)
- Vandaar interviews met provincies en terreinbeheerders (SBB, NM) over stand van zaken monitoring en beoordelingssystemen voor beleids- en beheerdoeleinden

Voorlopige conclusies ..

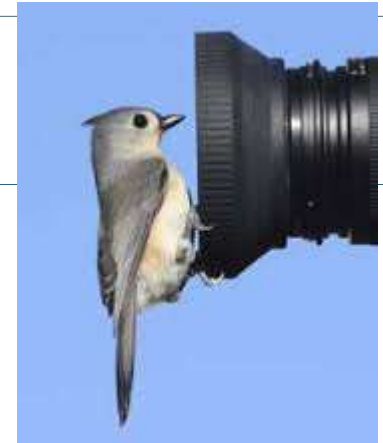
- Provinciaal beleid op strategisch niveau nog in ontwikkeling en verschilt tussen provincies. Link tussen strategisch en operationeel niveau ontbreekt vaak nog.
- Zorgen over de – groeiende – complexiteit van monitoringsystemen en benodigde middelen en mankracht.
- Systematiek gegevensverwerking tot benodigde informatie veelal nog niet in 100% versie. Ook vraagtekens bij automatisering, blijft deels maatwerk en naast data ook kennis nodig voor interpretatie.
- Spanningsveld tussen beleid en beheer. Verschillen in informatiebehoefte en niet iedereen heeft evenveel belang bij standaardisatie/unifomering

Voorlopig advies

- Gezamenlijk monitoringsysteem is eerder een proces dan een ICT-systeem. Dynamisch en iteratief.
- Focus op het proces (onderlinge afspraken) en timmer het niet dicht op bepaalde beleidsdossiers.
- Natuurpact is een te smal kader. De winst zit hem ook in de breedte (bv. invasieve soorten, vogelgriep, ... etc.)
- Aandacht en afstemming methodiek gegevensverwerking. Van elkaar leren. Beginnen met wat er is... Niet elke keer weer het 'wiel' uitvinden
- Harmonisatie beoordelingssystematiek natuurrapportages bv. selecties soorten voor beheertypen en habitattypen
- Vergeet de vrijwilligers ofwel citizens niet!!!

Wat ideeën over citizen science

- Verbeteren kwaliteit waarnemingen (d.m.v. trainingen)
- Verbeteren geografische spreiding waarnemingen
- Citizens meer betrekken bij de verwerking van waarnemingen? Dan pas echt citizen science!
- Fun factor verhogen (gaming?). Laagdrempeliger maken voor nieuwe andere type waarnemers.
- Andere type waarnemingen (natuurbeleving, recreatie, ... etc.)

Vragen?

